

Jaarverslag 2024

van de Rekenkamer Ridderkerk

(Foto 1219.105.004 van Stichting Oud Ridderkerk – De Blaak +/- 1965, op de achtergrond de Ringdijk).

De commissieleden:

De heer J.J. Démoed (voorzitter)

De heer W. de Lange

De heer H.M. Schippers

Maart 2025

Inhoud

Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 Onderzoek Effectiviteit grondbeleid in relatie tot de woondoelen	4
1.1 Rapport.....	4
1.2 Resultaat.....	4
Hoofdstuk 2 Onderzoek Armoedebelief in de gemeente Ridderkerk	6
Hoofdstuk 3 Onderzoek Meldingen openbare ruimte	6
Hoofdstuk 4 Onderzoek Beïnvloedbaarheid Begroting Ridderkerk	7
Hoofdstuk 5 De rekenkamer	8
5.1 Samenstelling rekenkamer	8
5.2 Verordening Rekenkamer Ridderkerk 2024	8
5.3 Overleg met de raad, fractievoorzitters en griffier	8
5.4 Afstemming auditcommissie	8
5.5 Jaarplan 2025	9
5.6 De rekenkamer en de NVR	9
5.7 Ontmoeting rond de begroting	10
Hoofdstuk 6 Wat heeft het gekost?	11

Inleiding

De Rekenkamer brengt jaarlijks voor 1 april verslag uit aan de raad over het voorgaande jaar. In dit verslag rapporteert de rekenkamer over haar werkzaamheden, de stand van zaken onderzoeken en de besteding van het budget.

In 2024 bestond de rekenkamer uit de volgende personen:

- De heer J.J. Démoed, voorzitter;
- De heer W. de Lange.
- De heer H.M. Schippers.

De rekenkamer wordt ondersteund door secretaris mevrouw C. Garama.

De rekenkamer heeft in 2024 het onderzoek naar het grondbeleid in relatie tot woondoelen afgerond (hoofdstuk 1). Het onderzoek naar het armoedebelief bevond zich eind 2024 in de fase van wederhoor (hoofdstuk 2). De rekenkamer heeft besloten het DoeMee onderzoek naar meldingen in de openbare ruimte geen vervolg te geven (hoofdstuk 3). Daarnaast is de rekenkamer gestart met een onderzoek naar de begroting (hoofdstuk 4).

In hoofdstuk 5 staan de activiteiten van de rekenkamer in 2024 beschreven en in hoofdstuk 6 wordt verantwoording afgelegd over de gedane uitgaven in 2024.

Hoofdstuk 1 Onderzoek Effectiviteit grondbeleid in relatie tot de woondoelen

De Rekenkamer Ridderkerk heeft aanleiding gezien om te onderzoeken op welke wijze de gemeente Ridderkerk belangrijke maatschappelijke doelen realiseert en richt zich daarbij op de woondoelen die de gemeente zichzelf heeft gesteld. Het onderzoek moet inzicht geven in hoe de woningbouwontwikkelingen passen bij het realiseren van de gewenste woningvoorraad, zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin, en aansluit bij de behoefte van bewoners. Ook wil de rekenkamer inzicht krijgen in de sturingsmogelijkheden die de gemeenteraad daarbij heeft. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau KokxDeVoogd.

1.1 Rapport

Enerzijds wil de rekenkamer inzicht krijgen in doelmatigheid en doeltreffendheid van (de uitvoering van) het grondbeleid en andere sturingsinstrumenten voor het bereiken van de ambities ten aanzien van woningbouw. Anderzijds wil de rekenkamer de vraag beantwoord krijgen op welke wijze de raad hierbij is betrokken en zijn kaderstellende en controlerende rol hierbij kan vervullen.

De centrale vraag was:

“Welke regie heeft de gemeente Ridderkerk (nog) op de ruimtelijke ontwikkelingen, kijkend naar grondbeleid, bestemmingsplannen en degelijke. Welke rol heeft de raad daarbij?”.

Het onderzoek is gestart in november 2023. Na uitvoering van het onderzoek in de eerste helft van 2024 is de Nota van bevindingen aangeboden voor ambtelijk wederhoor. In juli 2024 is de ambtelijke reactie verwerkt en zijn de conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Vervolgens is het rapport met de Bestuurlijke nota eind augustus 2024 aangeboden voor bestuurlijk wederhoor. De bestuurlijke reactie van het college is integraal in het rapport opgenomen. Tenslotte heeft de rekenkamer nog een nawoord geschreven. Het definitieve rapport is op 16 oktober 2024 aan de raad aangeboden.

1.2 Resultaat

In het rapport wordt benadrukt dat de complexiteit van de beschikbare informatiebronnen, die vaak uiteenlopende data bevatten, een belangrijke uitdaging vormt. Dit blijkt ook uit de bestuurlijke reactie. Het advies om de doelen, ambities en verantwoording op een eenduidige en toegankelijke wijze vast te leggen en te rapporteren, blijft dan ook onverminderd van kracht. Dit advies is wellicht het belangrijkste uit het rapport. Een goed geïnformeerde gemeente, met een goed geïnformeerde raad, zal vanzelf effectiever kunnen sturen op de vastgestelde woondoelen.

Daarnaast wordt in het rapport aandacht besteed aan de sturing op woondoelen, zowel met als zonder grondbeleid. De vraag die daarbij centraal staat, is of de gemeente Ridderkerk alle beschikbare sturingsmogelijkheden optimaal benut. De bestuurlijke reactie verwijst hierbij naar nieuwe beleidsdocumenten die kunnen bijdragen aan een betere sturing, mede in het kader van recente wetgevingswijzigingen.

De rekenkamer erkent dat deze aanpak een waardevolle stap kan zijn, mits deze beleidsdocumenten aansluiten op de adviezen over de informatievoorziening. Indien dat niet het geval is, zal de complexiteit voor de raad toenemen, wat de besluitvorming kan bemoeilijken.

Het rapport is besproken in de [commissie Samen wonen van 9 januari 2025](#).

In de [raadsvergadering van 23 januari 2025](#) is het rapport besproken met een aanvullend advies van de griffier en een [amendement](#) van de partijen Leefbaar Ridderkerk, SGP en Partij 18PLUS.

Het amendement 2025 – 23
Rekenkamerrapport – Sturen op
woondoelen is aangenomen met 20
stemmen voor en 7 tegen.

Dat betekent dat het raadsbesluit als volgt is aangepast:

1. Kennis te nemen van het rapport van de Rekenkamer Ridderkerk “Sturen op woondoelen”.
2. Kennis te nemen van de aanbevelingen (1 t/m 5) die aan het college zijn gedaan en de aanbevelingen 6 en 7 in hoofdstuk 3 van de bestuurlijke nota en de reactie van het college daarop.
3. Kennis te nemen van aanbeveling 8 die aan de raad is gedaan en het college te verzoeken uiterlijk in de tweede helft 2025 een bijeenkomst te organiseren om de raad te informeren over:
 1. de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting;
 2. de voor- en nadelen van het gebruik en nut en noodzaak van de in het rapport genoemde instrumenten: 1) het splitsen van woningen, 2) het op- of ondertoppen, 3) opkoopbescherming, 4) zelfbewoningsplicht en 5) kamergewijze verhuur.

Hoofdstuk 2 Onderzoek Armoedebeleid in de gemeente Ridderkerk

In november 2023 is de rekenkamer ook gestart met een onderzoek naar armoedebeleid in Ridderkerk. De vraag voor het onderzoek betreft de wijze waarop de gemeente Ridderkerk het armoedebeleid invulling heeft gegeven, de mate en wijze waarop de uitvoering van dit beleid plaatsvindt, de resultaten van dit beleid en de betrokkenen bij het armoedebeleid in de gemeente Ridderkerk.

De centrale vraag voor dit onderzoek is:

“Hoe ziet het armoedebeleid in de gemeente Ridderkerk er uit, in welke mate en op welke wijze wordt daaraan uitvoering gegeven, welke resultaten worden geboekt en wie speelt daarbij welke rol?”

Het onderzoek wordt in opdracht van de rekenkamer uitgevoerd door onderzoeksbureau Lorenz. De uitvoering van het onderzoek heeft gedurende 2024 plaatsgevonden. In november 2024 is de Nota van bevindingen aangeboden voor ambtelijk wederhoor. De rekenkamer heeft, in overleg met de onderzoekers, de ambtelijke reactie verwerkt en de conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Vervolgens is het rapport met de Bestuurlijke nota 15 januari 2025 aangeboden voor bestuurlijk wederhoor.

Hoofdstuk 3 Onderzoek Meldingen openbare ruimte

Met enige regelmaat faciliteert de NVRR (tegenwoordig Vereniging van Rekenkamers - zie § 5.6) ‘DoeMee-onderzoeken’. In 2020 heeft onderzoeksbureau PBLQ een DoeMee-onderzoek uitgevoerd naar de afhandeling van ‘meldingen openbare ruimte’. De RKC heeft hieraan deelgenomen. De rapportage was geen afgerond rapport. De rekenkamer heeft in augustus 2024 besloten dit onderzoek geen vervolg te geven.

Hoofdstuk 4 Onderzoek Beïnvloedbaarheid Begroting Ridderkerk

In december 2024 is de Rekenkamer Ridderkerk gestart met een onderzoek naar de beïnvloedbaarheid van de begroting.

De totale beschikbare middelen van gemeenten zijn doorgaans kleiner dan het totaal aan bestuurlijke ambities. Dat vraagt voortdurend om het maken van keuzes. Niet alles kan (tegelijk). Iedere euro kan maar één keer worden uitgegeven. Inzicht in de ruimte in de begroting is daarbij een continue proces. De vraag die steeds bestuurlijk centraal staat, bijvoorbeeld voor invulling nieuwe opgaven (klimaat, energie, etc.), maar ook voor reguliere taken: waar zit de keuzeruimte in de begroting?

De bestuurlijke behoefte om meer grip te krijgen op de ruimte in de begroting is niet nieuw, maar wordt steeds groter. Een spanningsveld hierbij: op welk (detail)niveau worden bestuurders geïnformeerd? In de praktijk is er bij de raad niet altijd een compleet beeld van de mogelijkheden, of wordt niet het goede gesprek gevoerd over inzet van middelen en dat is zonde.

Voor de periode 2026 en verder zal de gemeente Ridderkerk keuzes moeten maken om het tekort op de begroting om te buigen. Om de gemeenteraad hierin te faciliteren onderzoekt de rekenkamer in welke mate de begroting van Ridderkerk beïnvloedbaar is.

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de mate van beïnvloedbaarheid van de gemeentelijke begroting. De centrale onderzoeksvraag is:

“Wat is de mate van beïnvloeding op de begroting door de raad? Hoe weet een raadslid welke mogelijkheden hij/zij heeft om te sturen op de gemeentelijke financiën?”

Onderzoeksbureau BMC voert dit onderzoek uit. -Naar verwachting wordt het rapport in het tweede kwartaal van 2025 aan de raad aangeboden.

Hoofdstuk 5 De rekenkamer

5.1 Samenstelling rekenkamer

De heer drs. J.J. (Hans) Démoed is per 24 november 2022 herbenoemd als voorzitter voor een periode van zes jaar. Hij zal uiterlijk 11 december 2027 aftreden en niet voor herbenoeming in aanmerking komen.

De heer drs. W. (Wilmar) de Lange is per 24 november 2022 herbenoemd als lid voor een periode van zes jaar. Hij zal uiterlijk 11 december 2025 aftreden en niet voor herbenoeming in aanmerking komen

De heer drs. H.M. (Marcel) Schippers benoemd en beëdigd tot lid van de Rekenkamer Ridderkerk, voor de wettelijke termijn van zes jaar tot 22 maart 2029. Na eventuele herbenoeming zal hij uiterlijk 22 maart 2035 aftreden.

5.2 Verordening Rekenkamer Ridderkerk 2024

In een overleg tussen de rekenkamer en de griffie was aan de orde gekomen dat de Verordening voor de Rekenkamer Ridderkerk 2022 geactualiseerd diende te worden. In de raadsvergadering van 5 september 2024 heeft de raad de Verordening Rekenkamer Ridderkerk 2024 vastgesteld.

- Er zijn aanpassingen gedaan vanwege de wijziging van BAR-organisatie naar De Bedrijfsvoeringspartner.
- Uit de tekst van de Gemeentewet blijkt dat de wetgever heeft bepaald dat de rekenkamer vrouwelijk is.
- De uitvoering van de aanbevelingen wordt bijgehouden In de Gemeentewet is een bepaling opgenomen over het informeren van de raad door het college over de aanbevelingen, die aan het college zijn gedaan. Aan de verordening is een artikel toegevoegd over de monitoring van de aan de raad gedane aanbevelingen van de rekenkamer welke door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd.

5.3 Overleg met de raad, fractievoorzitters en griffier

De rekenkamer heeft de fractievoorzitters en griffier uitgenodigd voor het jaarlijkse gesprek op 5 juni 2024. Daarbij wisselt de rekenkamer met de fractievoorzitters van gedachten over de gang van zaken en de voorgenomen planning. Daarnaast ontvangt de rekenkamer altijd graag suggesties voor mogelijke onderzoeksonderwerpen, die worden meegenomen bij de keuze voor onderzoeken in het volgende jaar en bij de afstemming in de auditcommissie in september.

De voorzitter en secretaris hebben regelmatig gesprekken gevoerd met de griffiers.

5.4 Afstemming auditcommissie

Volgens de Verordening op de Rekenkamer Ridderkerk 2024¹ vindt jaarlijks in september in de auditcommissie afstemming plaats met de gemeente Ridderkerk over voorgenomen onderzoeken. De rekenkamer meldt uiterlijk 10 september per brief aan de griffie welke onderwerpen in het volgende jaar onderzocht kunnen gaan worden. Afstemming met de gemeente Ridderkerk over mogelijkheden en planning vindt op andere momenten in het jaar plaats. Indien de brief daar aanleiding toe geeft kan de voorzitter aanwezig zijn bij de vergadering van de auditcommissie.

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2024-393558.html>

In een brief d.d. 29 augustus 2024 heeft de rekenkamer aan de griffier laten weten dat de onderwerpkeuze voor 2025 mede gebaseerd is op het jaarlijkse gesprek met de fractievoorzitters. Op dat moment was het onderzoek naar het grondbeleid ('Sturen op woondoelen') afgerond. Het onderzoek naar het armoedebeloid zou eind 2024 afgerond worden. Voor een financieel onderzoek (zie hoofdstuk 4) werkte de rekenkamer op dat moment aan het onderzoeksvoorstel. Bij de keuze voor een nieuw onderwerp voor 2025 heeft de rekenkamer rekening gehouden met mogelijke effecten van de ontvlechting van de BAR-organisatie. De rekenkamer heeft het volgende besloten:

- het onderzoek naar de Meldingen Openbare Ruimte voorlopig geen vervolg te geven;
- zich te oriënteren op de mogelijkheden voor een onderzoek naar duurzaamheid. Dit onderwerp is actueel, door de fracties vaak genoemd en heel breed (CO2-neutraliteit, laadpalen, enz.) De rekenkamer wil bekijken wat de insteek van het onderzoek moet zijn
- open te staan voor andere onderwerpen, die nu nog niet voorzien zijn, zoals een DoeMee-onderzoek. Dat is een onderzoek met een vaste onderzoeksopzet, een vaste lage prijs en korte doorlooptijd.

5.5 Jaarplan 2025

Jaarlijks informeert de rekenkamer de raad over haar werkzaamheden en geplande onderzoeken in een jaarplan. Op 13 december 2024 heeft de rekenkamer het Jaarplan 2025 aan de raad aangeboden.

5.6 De rekenkamer en de NVRR

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) streeft er naar dé autoriteit te zijn op het gebied van publieke verantwoording in Nederland en wil toegevoegde waarde leveren aan rekenkamers en rekenkamercommissies en iedereen die betrokken is bij het werk van deze instanties. De Rekenkamer Ridderkerk is lid van de NVRR.

Met de invoering van de wet versterking decentrale rekenkamers hielden rekenkamercommissies op te bestaan. Met deze wijziging was ook de naam van de vereniging aan vernieuwing toe. De leden hebben op de ALV besloten de naam te veranderen in: Vereniging van Rekenkamers. Een eenvoudige

en herkenbare naam. De website van de vereniging is gewijzigd in www.rekenkamers.nl. Begin 2025 is ook het nieuwe logo bekend gemaakt.

Met enige regelmaat faciliteert de NVRR onderzoek ten behoeve van de leden. Deze worden 'DoeMee-onderzoeken' genoemd. Het betreft onderzoek naar onderwerpen waarvan aangenomen kan worden dat deze relevant zijn voor verschillende (rekenkamers of rekenkamercommissies van) gemeenten. Door een basis voor onderzoek te ontwerpen en aan te bieden aan de rekenkamers, neemt de NVRR de leden werk uit handen. Deelnemende rekenkamers kunnen met gebruikmaking van de basisresultaten snel in hun eigen gemeente de diepte in. Een bijkomend voordeel van deze aanpak is dat in verschillende gemeenten op dezelfde wijze informatie over hun prestaties wordt verkregen. Dat biedt de mogelijkheid om die prestaties tussen de gemeenten te vergelijken.

5.7 Ontmoeting rond de begroting

Op 10 oktober 2024 konden inwoners kennismaken met de gemeenteraadsleden en burgerleden. In het gemeentehuis werd de jaarlijkse Ontmoeting rond de begroting gehouden.

De gemeenteraad organiseert jaarlijks een bijeenkomst rond de plannen en de begroting voor volgend jaar. Daarbij staat de kennismaking en ontmoeting tussen gemeenteraad, inwoners en organisaties centraal.

De aanwezige inwoners konden de raadsleden vertellen over hun ideeën voor Ridderkerk. Er werd ook kennisgemaakt met een aantal Ridderkerkse organisaties.

De rekenkamer was aanwezig met een kraam en ging aan de hand van een flyer “Weet u ons te vinden?” in gesprek met inwoners en organisaties.

Hoofdstuk 6 Wat heeft het gekost?

Om haar taken effectief uit te voeren, beschikt de rekenkamer over een vastgesteld budget. Volgens de Verordening op de Rekenkamer Ridderkerk 2024, artikel 15 is de rekenkamer bevoegd binnen dit budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van haar taken. De rekenkamer is voor de besteding ervan uitsluitend verantwoording verschuldigd aan de raad en zijn griffier. Het oorspronkelijke budget voor 2024 bedroeg €54.600. Dit budget wordt besteed aan vaste kosten zoals vergoedingen en secretariaatsondersteuning, maar ook aan externe onderzoeken en bijeenkomsten. Vanwege stijgende advieskosten (onderzoek door externe bureaus) werd in 2024 een verhoging tot €69.600 goedgekeurd.

Hieronder volgt een overzicht van de uitgaven in 2024, met toelichting op de belangrijkste posten.

Bedragen in €	Begroot	Werkelijk	Restant
Vergoedingen aan externe leden (presentiegelden, reiskosten)	15.300	9.978	5.322
Uitbesteed werk (o.a. secretariaat)	16.100	17.935	-1.835
Advieskosten (onderzoek) *	36.800	36.915	-115
Overige uitgaven (abonnementen)+ onvoorzien	1.400	425	975
Totaal 2024 *	69.600	65.253	4.347

**na begrotingswijziging*

- Het restant op de vergoedingen aan externe leden komt doordat de begroting gebaseerd was op vijf leden, terwijl de commissie in 2024 uit drie leden bestond. Daarnaast waren de reiskosten lager omdat er minder vergaderingen op locatie waren.
- De advieskosten betreffen de tweede termijn (van twee) van het onderzoek Grondbeleid en woondoelen, de derde termijn (van vier) van het onderzoek Armoedebelief en de eerste termijn (van twee) van het onderzoek naar de begroting. Ook zijn er kosten gemaakt voor het ontwikkelen en drukken van een flyer over de rekenkamer.
- De overige uitgaven betreffen het lidmaatschap van de NVRR (€ 425).